

ΕΙΔΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

Σπυρίδων Αρμπούζης¹, Αθηνά Λαζακίδου², Σοφία Ζυγά³

1. RN, MSc, PhD(c) Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ΓΝ Λακωνίας - ΝΜ Σπάρτης
2. Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
3. Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

DOI: 10.5281/zenodo.8068175

Cite as: Arbouzis, Spyridon, Lazakidou, Athina, & Zyga, Sofia. (2023). BIOETHICS OF ABORTION OF POTENTIAL DISABLED FETUSES. *Perioperative Nursing (GORNA)*, E-ISSN:2241-3634, 11(4), 379–388.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8068175>

Περίληψη

Εισαγωγή: Η εκρηκτική τεχνολογική εξέλιξη, η αναγκαία πλέον χρήση του διαδικτύου στην καθημερινότητα, καθώς και η παγκοσμιοποίηση, είναι μερικές από τις παραμέτρους που διαμορφώνουν την κοινωνία και κατ' επέκταση την εκπαίδευση του 21^{ου} αιώνα. Η ετερογένεια στις τάξεις των προπτυχιακών φοιτητών της νοσηλευτικής κυριαρχεί και με τη σειρά της διαμορφώνει μια πλατφόρμα με διαφορετικές ικανότητες, επιδεξιότητες και εμπειρίες, που εμπλέκονται στην νοσηλευτική εκπαίδευση και μεταβάλουν το τελικό αποτέλεσμά της, ενισχύοντας τον πολυμορφισμό του Νοσηλευτικού επαγγέλματος. Μεταβλητές, όπως το φύλο και η εθνικότητα αλλάζουν, με την είσοδο περισσότερων ανδρών, αλλά και ετερογενών πληθυσμών, όπως μετανάστες, παλιννοστούντες, άτομα μεγαλύτερων ηλικιών, φοιτητές κατατακτηρίων εξετάσεων, να προστίθενται στον πληθυσμό των φοιτητών της Νοσηλευτικής.

Σκοπός της παρούσας ανασκόπησης ήταν να σκιαγραφηθούν τα χαρακτηριστικά των φοιτητών και των καθηγητών της Νοσηλευτικής Επιστήμης στην καινούργια πραγματικότητα. **Μεθοδολογία:** Πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική αναζήτηση στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων PubMed, Science Direct και Research Gate, καθώς και σε επίσημες σελίδες Διεθνών Νοσηλευτικών Οργανισμών, με λέξεις κλειδιά για το χρονικό διάστημα της τελευταίας δεκαετίας. **Αποτελέσματα:** Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας ανέδειξε τα επικρατούντα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων της Τριτοβάθμιας Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης στην σύγχρονη εποχή και το πως αυτά μεταλλάσσονται με την χρήση τεχνολογικών μέσων στην εκπαιδευτική διαδικασία. **Συμπεράσματα:** Η ανάγκη για μαθητοκεντρική εκπαίδευση και ενεργητική διδασκαλία, ενισχύει τη χρήση νέων τεχνολογικών μέσων από τους διδάσκοντες, ενώ η είσοδος των φοιτητών της γενιάς Άλφα στην Τριτοβάθμια Νοσηλευτική διαμορφώνει εκ νέου την φοιτητική ταυτότητα, μεταβάλλοντας τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Λέξεις κλειδιά: Τριτοβάθμια Νοσηλευτική Εκπαίδευση, Καθηγητής Νοσηλευτικής, Φοιτητής Νοσηλευτικής, Εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά

Υπεύθυνος Αλληλογραφίας Σπυρίδων Αρμπούζης, Σιμωνίδου 46 – Σπάρτη Λακωνίας – ΤΚ 23100 Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 6973431196 e mail: spiridwn@gmail.com

SPECIAL ARTICLE

CHARACTERISTICS OF INVOLVED IN THE UNIVERSITY NURSING EDUCATION IN THE DIGITAL AGE

Spyridon Arbouzis¹, Athina Lazakidou², Sofia Zyga³

1. RN, MSc, PhD(c) University of Peloponnese, GN Laconia - NM Sparta

2. Associate Professor of the Department of Economic Sciences, University of Peloponnese

3. Professor of the Department of Nursing, University of Peloponnese

Abstract

Introduction: The explosive technological development, the necessary use of the internet in everyday life, as well as globalization, are some of the parameters that shape society and, by extension, education in the 21st century. Heterogeneity in the ranks of undergraduate nursing students dominates and in turn forms a platform with different abilities, skills and experiences, which are involved in nursing education and change its result, enhancing the polymorphism of the Nursing profession. Variables such as gender and ethnicity are changing, with more men entering, but also heterogeneous populations such as immigrants, returnees, older people, placement exam students, are being added to the Nursing student population. **The purpose** of this review was to outline the characteristics of University Degree Nursing students and teachers in the new reality. **Methodology:** A bibliographic search was carried out in the electronic databases PubMed, Science Direct and Research Gate, as well as in official pages of International Nursing Organizations, with key words for the time period of the last decade. **Results:** The literature review highlighted the prevailing characteristics of the instructors and trainees of Tertiary Nursing Education in the modern era and how these change with the use of technological means in the educational process. **Conclusions:** The need for student-centered education and active teaching, reinforces the use of new technological means by teachers, while the entry of students of the Alpha generation into Tertiary Nursing reshapes the student identity, changing the traditional characteristics of all those involved in the educational process.

Keywords: Tertiary Nursing Education, Nursing Professor, Nursing Student, Educational Characteristics

Corresponding author: Spyridon Arbouzis, Simonidou 46 – Sparta Laconia – Postal Code 23100, Contact phone number: 6973431196. E-mail: spiridwn@gmail.com

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Ανώτατης Εκπαίδευσης (European Higher Education Area -EHEA), διαμόρφωσε την τριτοβάθμια Νοσηλευτική Εκπαίδευση στην Ευρώπη και την υποστήριξη της κινητικότητας φοιτητών και επαγγελματιών, με στόχο την εξασφάλιση συγκρίσιμων, συμβατών και συνεκτικών συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στρατηγικές όπως το «Ευρώπη 2020», έθεσαν τις βάσεις για την συμμετοχή στην διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενισχύοντας συμπράξεις των κρατών μελών και των Πανεπιστημίων τους, μέσα από προγράμματα όπως το Erasmus, αλλά και με την καθιέρωση εργαλείων διαφάνειας, όπως το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS) και το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ) ¹.

Η ταυτότητα του Ακαδημαϊκού Καθηγητή αποτελεί ζήτημα αυξανόμενου ενδιαφέροντος στον χώρο της έρευνας σχετικά με την διαμόρφωση των χαρακτηριστικών των εκπαιδευτών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ^{2,3}, ενώ η Νοσηλευτική εκπαίδευση μετασχηματίζεται από την εμπειρική μάθηση και την παρωχημένη διδασκαλία, στην εμπειριστατωμένη και επιστημονικά τεκμηριωμένη ανώτατη νοσηλευτική εκπαίδευση^{2,3}.

Ο ρόλος του σύγχρονου φοιτητή της Νοσηλευτικής είναι πολυδιάστατος, καθώς υπάρχει ετερογένεια στις τάξεις των προπτυχιακών φοιτητών, διαμορφώνοντας μια πλατφόρμα με διαφορετικές ικανότητες, επιδεξιότητες και εμπειρίες, που εμπλέκονται στην Νοσηλευτική εκπαίδευση, μεταβάλλοντας το τελικό αποτέλεσμα της³.

Σκοπός της παρούσας ανασκόπησης ήταν να σκιαγραφηθούν τα χαρακτηριστικά των φοιτητών και των καθηγητών της Νοσηλευτικής Επιστήμης στην καινούργια πραγματικότητα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η συλλογή των πηγών της παρούσας ανασκόπησης

έγινε με αναζήτηση ελληνικής και αγγλικής βιβλιογραφίας της τελευταίας δεκαετίας. Οι διαδικτυακές βάσεις δεδομένων που αξιοποιήθηκαν ήταν οι PubMed, Science Direct και Research Gate, με την συνδυαστική χρήση των λέξεων κλειδιών: Τριτοβάθμια Νοσηλευτική Εκπαίδευση, Καθηγητής Νοσηλευτικής, Φοιτητής Νοσηλευτικής, Εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά. Επίσης στην αναζήτηση τέθηκαν φίλτρα έτσι ώστε τα άρθρα να έχουν δημοσιευτεί από το 2010-2022, να είναι ερευνητικά και να είναι διαθέσιμα στην Αγγλική γλώσσα. Τα κριτήρια προκειμένου να συμπεριληφθούν τα άρθρα στην μελέτη ήταν: α) να έχουν ως αντικείμενο μελέτης φοιτητές και καθηγητές της Νοσηλευτικής, β) να εξετάζουν εκπαιδευτικές τεχνικές, και γ) να αναδεικνύουν χαρακτηριστικά εκπαιδευτικών και εκπαιδευομένων σε συνάρτηση με την χρήση τεχνολογικών μέσων στην εκπαίδευση. Επίσης έγινε αναζήτηση σε ιστοσελίδες διεθνών Νοσηλευτικών Οργανισμών, όπως το National League for Nursing, και τον American Nurses Association, αλλά και σε κυβερνητικές σελίδες. Τελικά, χρησιμοποιήθηκαν 15 άρθρα και 3 βιβλία, καθώς και κατευθυντήριες οδηγίες και σύγχρονα infographics (αρχικά συλλέχθηκαν περί τα 100 άρθρα, από τα οποία απορρίφθηκαν τα μη σχετικά, οι διπλοεγγραφές, οι έρευνες που εξέταζαν τοπικούς και μικρούς πληθυσμούς φοιτητών και όσα δεν σχετίζονταν με εκπαιδευτικές μεταβολές σε συνάρτηση με την τεχνολογική εξέλιξη).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γενεαλογική Διάκριση των εμπλεκόμενων στην Εκπαιδευτική Διαδικασία

Κατά το 2010, το 93% των παιδιών από 9 ως 16 ετών στην Ευρώπη χρησιμοποιούσαν το Διαδίκτυο καθημερινά (60%), ενώ ο μέσος χρόνος σύνδεσής τους

σε αυτό ήταν περίπου 1, 5 ώρα την ημέρα (88 λεπτά)⁴. Στις ΗΠΑ κατά το διάστημα 2000 – 2015, η χρήση του Διαδικτύου αυξήθηκε κατά 152% στον πληθυσμό των εφήβων και των νέων έως 25 ετών⁵, με μέσο όρο διασύνδεσης 17 ώρες εβδομαδιαίως⁶. Στην Ελλάδα, το 98 % των νέων (18 έως 24 ετών) είναι χρήστες του διαδικτύου, ενώ οι χρήστες ανώτατου εκπαιδευτικού επιπέδου το χρησιμοποιούν στο 89% του πληθυσμού⁷. Σε ακαδημαϊκό επίπεδο πιστεύεται ότι οι νέες τεχνολογίες έχουν αναδιαμορφώσει την εκπαιδευτική πρακτική προς το καλύτερο και αναμένεται να γίνουν ολοένα και πιο εύχρηστες στο μέλλον^{8,9}, βελτίωσαν την ευελιξία και το περιεχόμενο στην ανώτατη εκπαιδευτική διαδικασία, έδωσαν ώθηση στην έρευνα και ενθάρρυναν εικονικές αλληλεπιδράσεις για την ανταλλαγή ερευνητικών πορισμάτων^{10,11}.

Η γενεαλογική διαφορετικότητα των φοιτητών και των εκπαιδευτών τους, αντιπροσωπεύει τις νέες διδακτικές και μαθησιακές ανάγκες²:

- **Silent Generation:** Εμφανίζονται και ως Traditionalists, Depression-era babies, Silent, Veterans, The Forgotten, Radio Babies. Γεννήθηκαν πριν το 1945, δεν έχουν μεγάλη φαντασία, είναι επιφυλακτικοί (εξ ου και σιωπηλή γενιά) και εμφανίζουν μεγάλες δυσκολίες στην προσαρμογή στις νέες τεχνολογίες^{12,13}.
- **Baby Boomers:** Γεννήθηκαν μεταξύ 1946 και 1964 και είναι γνωστοί και ως "Me" Generation, Moral Authority. Αφοσιώνονται στην εργασία, είναι αποδοτικοί και συνεργατικοί, εμφανίζουν ηθική δεοντολογία και προσπαθούν να ανταπεξέλθουν στη χρήση των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, προτιμώντας την κλασική εκπαίδευση^{12,13}.
- **Generation X:** Γεννήθηκαν μεταξύ 1965 και 1979 (ή 1982) και είναι γνωστοί και ως Gen X, Baby Bust, Post-Boomers, Xers, The Doers, 13th Generation. Είναι σχετικά εξοικειωμένοι με τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών, χρειάζονται οδηγίες και ξεκάθαρους ρόλους στην ανάθεση ομαδικών εργασιών, έχουν αυτοπεποίθηση και αρέσκονται

στη σταδιακή επίτευξη των στόχων τους¹³. Προτιμούν στον ακαδημαϊκό χώρο τις γρήγορες αναθέσεις εργασιών με μικρό περιεχόμενο και ξεκάθαρους ρόλους στην ομάδα χωρίς να πιέζονται από μικρά χρονικά περιθώρια, τους αρέσουν οι εξ αποστάσεως διδακτικές τεχνικές και μαθαίνουν εύκολα^{2,3,13}.

- **Generation Y:** Γεννήθηκαν μεταξύ 1979 (ή 1982) και 1995 (ή 1999) και είναι γνωστοί και ως Gen Y, Millennials, (Inter)Net Gen(eration), Echo Boomers, Born Digital, Net Savvy, Gen Next, Dot.com Generation, Generation M (Media), 24/7s, CFOs-Chief Friendship Officers^{12,13,14,15,16,17,18}. Η γενιά αυτή χρησιμοποιεί κατά κόρον το διαδίκτυο σε όλες τις πτυχές της ζωής της. Σε ομαδικές αναθέσεις εργασιών είναι προσανατολισμένοι στο στόχο, σταθεροί και ανεκτικοί, ενώ είναι συνηθισμένοι στην ταυτόχρονη ενασχόληση με πολλαπλά ζητήματα (multitasking)¹³. Δεν ανέχονται τις καθυστερήσεις, προτιμούν την ομαδική εργασία και την διαδραστική - ενεργητική μάθηση, ενημερώνονται από το διαδίκτυο, απαιτούν άμεση ανατροφοδότηση του αποτελέσματος της προόδου τους, καθώς έχουν εθιστεί στην πρόσβαση της πληροφορίας και την χρήση του διαδικτύου σε εικοσιτετράωρη βάση²², εμφανίζουν εκπαιδευτική ποικιλομορφία, είναι τεχνολογικά καταρτισμένοι και έχουν κοινωνική συνείδηση^{3,16}.
- **Generation Z**^{15,16,18,19}: Γεννήθηκαν μεταξύ 1994 (ή 2000) και 2010 και είναι γνωστοί και ως, iGen – iGeneration, Real Time Generation¹⁷, Google generation^{16,18}, Next Generation¹⁵, Instant generation^{16,17,18}, Generation C¹⁸, Homo Zappiens^{18,19}, Post-Millennials, Linksters, Plurals, Founders, Digital Intergrators, Zeds, the new Millenials και Screenagers¹². Έχουν γεννηθεί στην εποχή της τεχνολογικής έκρηξης, είναι συνηθισμένοι στους γρήγορους ρυθμούς, εμφανίζουν χαρακτηριστικά εγωκεντρισμού, ανεξάρτητου πνεύματος, αλλά και ατομική αποστασιοποίηση από το κοινωνικό

σύνολο¹⁹.

- ***Generation Alpha***: Έχουν γεννηθεί μετά το 2010 και αποτελούν τους φοιτητές του αύριο. Εμφανίζονται και ως generation glass, i Generation και ως παγκόσμια γενιά - global generation. Τα παιδιά αυτής της γενιάς έχουν γεννηθεί με συσκευές εξελιγμένης τεχνολογίας στα χέρια τους και τις χειρίζονται με ευκολία, ψάχνουν για πληροφορίες στο Youtube και στην Google προτιμώντας την φωνητική αναζήτηση, μαθαίνουν εμπειρικά μέσα από την διαδικασία δοκιμής – λάθους, αγαπούν τα διαδραστικά μέσα και τις εφαρμογές (interactive media and applications), δημιουργούν ταινίες και μουσική και εμφανίζουν μια έντονη επιθυμία για άμεση ικανοποίηση των επιθυμιών τους²⁰.

O Σύγχρονος Καθηγητής της Νοσηλευτικής Επιστήμης

Παρά τις εξελίξεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην έρευνα και την προώθηση σύγχρονων παιδαγωγικών μοντέλων, οι διδάσκοντες της νοσηλευτικής, ενθαρρύνουν την αποστήθιση και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα προβάλλονται ως τα κέντρα κατοχής της γνώσης, υποσκελίζοντας την κριτική σκέψη και τον ενεργητικό ρόλο των φοιτητών, προσπαθώντας να δημιουργήσουν μια «αποθεματική τράπεζα καθοδηγούμενων νοσηλευτών»³.

Ένας από τους σημαντικότερους ρόλους του εκπαιδευτή στην Νοσηλευτική, είναι η εναλλαγή της παιδαγωγικής του προσέγγισης από αυτή του εξειδικευμένου εμπειρογνώμονα σε αυτή του βοηθού – καθοδηγητή^{3,21}. Οι καθηγητές πρέπει να είναι πρόθυμοι, να ακούν, να συζητούν, να είναι υπομονετικοί, να παρατηρούν, να καθοδηγούν και να αναπροσανατολίζουν τον μαθητή, χωρίς να εστιάζουν μόνο στα αναμενόμενα εκπαιδευτικά αποτελέσματα στο ακαδημαϊκό και το κλινικό περιβάλλον, καθώς η εκπαιδευτική αριστεία προκύπτει από μια δυναμική συνεργατική διαδικασία^{3,22}. Ο εκπαιδευτής της νοσηλευτικής επιστήμης, έχει την ευθύνη να ενισχύσει το μαθητοκεντρικό εκπαιδευτικό περιβάλλον, να

προάγει την κριτική σκέψη, να γνωρίζει το γνωστικό αντικείμενο χωρίς να δημιουργεί μια εικόνα αυθεντίας, να χρησιμοποιεί τον διάλογο και να είναι συνοδοιπόρος και αρωγός στο μονοπάτι της γνώσης^{21,22}. Είναι αναγκαία η δημιουργία κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ ακαδημαϊκού και φοιτητή²², να υπάρχει σεβασμός, υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις, επικοινωνία, συνεργασία, υπευθυνότητα και προσαρμοστικότητα, ως προϊόντα ορθής νοσηλευτικής πρακτικής για άριστα διδακτικά αποτελέσματα^{3,21}.

Η παραμετροποίηση του ρόλου του διδάσκοντος στη Νοσηλευτική από τους φοιτητές του, είναι μια διαδικασία που συμβαίνει είτε εν αγνοία του εκπαιδευτικού, είτε εν γνώσει του, καθώς οι φοιτητές αξιολογούν τους εκπαιδευτικούς και την πρακτική τους. Οι εκπαιδευτικοί, μπορούν να εφαρμόσουν μοντέλα εποικοδομητικής επικοινωνίας, να επιδεικνύουν ψυχραιμία υπό πιεστικές καταστάσεις και να μην δείχνουν αμυντικές συμπεριφορές όταν αμφισβητούνται από τους φοιτητές^{3,23}.

Ο εκπαιδευτικός, πρέπει να έχει ως θεμελιώδη αρχή την εφαρμογή της αποτελεσματικής επικοινωνίας, προωθώντας την ιδέα της πανεπιστημιακής μικροκοινωνίας^{23,24}, εξηγώντας τους διδακτικούς σκοπούς του κύκλου των μαθημάτων ανά εξάμηνο σπουδών, τις διαδικασίες που θα ακολουθηθούν, τον τρόπο διδασκαλίας, τα κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητών και οριοθετώντας τρόπους συμπεριφοράς^{21,22,23}. Η ανίχνευση των μαθησιακών προτύπων των φοιτητών, θα ενισχύσει τα διδακτικά αποτελέσματα, ενώ θα υιοθετηθούν εκπαιδευτικές στρατηγικές, οι οποίες αρμόζουν στο σύνολο, εναλλάσσοντας τα εκπαιδευτικά μέσα - τεχνικές για ποικιλία και διατήρηση του ενδιαφέροντος^{3,25}. Φαίνεται οι καθηγητές της Νοσηλευτικής επιστήμης να κατανοούν τις ριζικές αλλαγές της ψηφιακής εποχής και την ένταξη των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση^{26,27}, καθώς τα χρησιμοποιούν: βίντεο ανάπτυξης κλινικών δεξιοτήτων (84%), εξ αποστάσεως ασύγχρονη και σύγχρονη εκπαίδευση (75%), εικονικές προσομοιώσεις

(65%), προσαρμόσιμα κουιζ δεξιοτήτων και online κουιζ αξιολόγησης γνώσεων (64%), εφαρμογές καταγραφής και διαχείρισης ηλεκτρονικών φακέλων υγείας (Electronic health record apps) (60%), ολοκληρωμένο ψηφιακό πρόγραμμα σπουδών (49%), πολυμεσικές εφαρμογές – εφαρμογές κινητής τηλεφωνίας (41%), χρήση ιστοσελίδων και ιστολογίων κοινωνικής δικτύωσης (37%), τηλεδιασκέψεις (35%) και χρήση e Portfolio - χαρτοφυλακίου φοιτητών (31%)²⁸.

Οι σύγχρονοι καθηγητές, προτίθενται για περαιτέρω χρήση της τεχνολογίας με: ανάπτυξη ηλεκτρονικών κοινοτήτων – αποθετηρίων – κοινωνικών δικτυώσεων της Νοσηλευτικής Επιστήμης (Makerspace), χρήση των φορητών ηλεκτρονικών συσκευών (Wearables), σχεδιασμό και χρήση εκπαιδευτικών εφαρμογών κινητής τηλεφωνίας (Mobile Applications), περαιτέρω χρήση και βελτιστοποίηση των προσαρμόσιμων και online κουιζ αξιολόγησης γνώσεων (Adaptive learning Technologies), της χρήσης πολυμεσικών εφαρμογών και της ανάπτυξης της ιδέας χρήσης του διαδικτύου των πραγμάτων (Internet of Things) και των εκπαιδευτικών βοηθημάτων της εικονικής και της επαυξημένης πραγματικότητας (Virtual and Augmented Reality)^{26,28}.

Χαρακτηριστικά του σύγχρονου φοιτητή της Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης

Αναγνωρίζονται συγκεκριμένες ομάδες σπουδαστών:

A) Οι **Παραδοσιακοί Φοιτητές Νοσηλευτικής (Traditional nursing student)**³, αφορούν τους προπτυχιακούς φοιτητές οι οποίοι εμφανίζουν ένα η και περισσότερα από τα εξής κριτήρια: είναι 18 έως 24 ετών, ακολουθούν σπουδές απόκτησης πρώτου πτυχίου με πλήρες πρόγραμμα σπουδών, ανήκουν συνήθως στο γυναικείο φύλο, δεν έχουν μόνιμη εργασία, εξαρτώνται οικονομικά από τους γονείς τους, είναι υπήκοοι του έθνους στο οποίο ανήκει το τριτοβάθμιο ίδρυμα φοίτησής τους, δεν ανήκουν σε μειονοτικές εθνικότητες, δεν έχουν γλωσσικούς περιορισμούς, δεν είναι παντρεμένοι και δεν έχουν εξαρτώμενα μέλη υπό την κηδεμονία τους, έχουν απολυτήριο βασικής εκπαίδευσης και δεν χρειάζονται υποστηρικτικό πλαίσιο σπουδών²⁹.

B) Ομοίως, οι Μη Παραδοσιακοί Φοιτητές Νοσηλευτικής (Nontraditional nursing student)³

είναι: άνω των 24 ετών, ανδρικού φύλου, φοιτούν περιστασιακά ή με μειωμένο – προσαρμοσμένο πρόγραμμα σπουδών, είναι μέλη μειονοτικών ομάδων πληθυσμού ή διαφορετικής εθνικότητας από το έθνος στο οποίο λειτουργεί το τριτοβάθμιο ίδρυμα φοίτησής τους, έχουν γλωσσικούς περιορισμούς, είναι παντρεμένοι, έχουν υπό την κηδεμονία τους προστατευόμενα μέλη, είναι οικονομικά ανεξάρτητοι - εργαζόμενοι, έχουν και δεύτερο τίτλο σπουδών (κατατακτήριες εξετάσεις) ή δεν ακολούθησαν την τυπική χρονική κατανομή για την εισαγωγή στις ανώτερες σπουδές²⁹.

Ο φοιτητής της Νοσηλευτικής είναι το κλειδί για την παροχή αποτελεσματικής Νοσηλευτικής εκπαίδευσης, καθώς έχουν εισαχθεί στα προγράμματα σπουδών μαθητοκεντρικές εκπαιδευτικές στρατηγικές³⁰, οι στάσεις και αντιλήψεις τους επηρεάζουν την μάθηση, ενώ η βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών της Νοσηλευτικής Επιστήμης μπορεί και πρέπει να συμπεριλάβει προτάσεις τους³¹. Οι κλινικές ικανότητες, καθώς δεν είναι έμφυτες αλλά επίκτητες, αποτελούν πρόκληση για τους φοιτητές της Νοσηλευτικής και είναι αποτέλεσμα κριτικής σύνθεσης γνωστικών, συναισθηματικών και ψυχοκινητικών μεταβλητών της εκπαίδευσης και της πρακτικής ενσωμάτωσης της γνώσης^{31,32}.

Η Ακαδημαϊκή επιτυχία, ορίζεται ως η ικανότητα του φοιτητή της Νοσηλευτικής να αποφοιτήσει εγκαίρως από τις νοσηλευτικές σχολές^{29,33,34}. Παρά την αναβάθμιση του ρόλου των νοσηλευτών και των προγραμμάτων σπουδών, οι φοιτητές φαίνεται να εγκαταλείπουν τις σπουδές τους πριν την ολοκλήρωσή τους με μεγαλύτερους περιοριστικούς παράγοντες τους εκπαιδευτές και την κλινική υποστήριξη των σπουδών. Η μέτρηση της εγκατάλειψης των νοσηλευτικών σπουδών χρησιμοποιείται ως ποιοτικός εκπαιδευτικός δείκτης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ εκτιμάται ότι τα τελευταία 35 χρόνια οι δείκτες εγκατάλειψης (Drop-out

rates) κυμαίνονται στο $15\pm 20\%$ ^{33,35,36}. Άλλοι λόγοι για αυτήν την πραγματικότητα, είναι η έλλειψη οικονομικών πόρων, το άγχος των σπουδών, οι ελλείψεις ακαδημαϊκές ικανότητες, η δομή των προγραμμάτων των νοσηλευτικών σπουδών και η ελλιπής ακαδημαϊκή στήριξη, οικογενειακά ή προσωπικά προβλήματα, λανθασμένη επιλογή σπουδών, το κενό ανάμεσα στη θεωρία και την κλινική εφαρμογή, η αβεβαιότητα για τις κλινικές επιδόσεις, ο «αδιευκρίνιστος» ρόλος των κλινικών εκπαιδευτών και η συγκεχυμένη ταυτότητα των καθηγητών της Νοσηλευτικής^{33,35,36}. Ως ακαδημαϊκή επιτυχία ορίζονται επιπλέον τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα, η ευόδωση των εκπαιδευτικών σκοπών, η απόκτηση και η ενίσχυση των επαγγελματικών δεξιοτήτων, η ικανοποίηση με τις σπουδές, η επαγγελματική αποκατάσταση και οι μεταπτυχιακές επιδόσεις σε διάφορους τομείς^{34,37}.

Στις ανεξάρτητες μεταβλητές της πολυμορφικότητας των φοιτητών της Νοσηλευτικής (εθνικότητα, υπηκοότητα, φύλο, εκπαιδευτικά προσόντα κλπ.) αναγνωρίζεται και το χαρακτηριστικό της ηλικίας, με τους μεγαλύτερους να εμφανίζουν μεγαλύτερα ποσοστά φθοράς στις σπουδές τους λόγω των αυξημένων ευθυνών τους. Βέβαια, η εισαγωγή μη παραδοσιακών φοιτητών στην Νοσηλευτική, αυξάνει τα τελευταία χρόνια^{3,29,38} με αποτέλεσμα την είσοδο στο επάγγελμα σε μεγαλύτερη ηλικία και την μελλοντική γήρανση του νοσηλευτικού δυναμικού²⁹. Η παράλληλη εργασία, αν και ενισχύει τις οικονομικές απολαβές, ίσως έχει αρνητικό αντίκτυπο στις σπουδές των φοιτητών, καθώς μπορεί να αυξήσει το άγχος για τις κλινικές επιδόσεις και να μειώσει τον χρόνο μελέτης^{33,38,39}.

Η πλειοψηφία των παραδοσιακών φοιτητών της νοσηλευτικής ανήκει στην ψηφιακή γενιά (Millennial generation) και την Άλφα, οι οποίοι διακρίνονται για την εθνική διαφορετικότητα, την αυτονομία, την γονική «απεξάρτηση», την τεχνολογική επιδεξιότητα, την παροχή πλήθους εκπαιδευτικών ερεθισμάτων^{12,14,19,20} και την ετερογένεια στους εθνικούς πληθυσμούς των φοιτητών, με την πρόσμιξη αλλοεθνών στα

εκπαιδευτικά προγράμματα^{20,40}.

Σχετικά με το φύλο των σπουδαστών της Νοσηλευτικής, οι άνδρες αποτελούν μικρή μειονότητα (περί το 6% παγκοσμίως)²⁹, ενώ το 2017 οι εργαζόμενοι άνδρες Νοσηλευτές στην Αμερική ήταν μόλις το 10,7% (απογραφή Η.Π.Α 2020)⁴¹. Η συντριπτική γυναικεία παρουσία στην Νοσηλευτική ενισχύει το στερεότυπο του «γυναικείου επαγγέλματος», αποθαρρύνοντας τους άνδρες νοσηλευτές, καθώς υπάρχει πάντα ο φόβος του χαρακτηρισμού τους ως θηλυπρεπείς και η αμφισβήτηση των σεξουαλικών προτιμήσεών τους, ενώ η διαφορετική συμπεριφορά απέναντί τους στον ακαδημαϊκό αλλά και τον επαγγελματικό χώρο, μπορεί να δημιουργήσει αισθήματα αμφιβολιών και απομόνωσης^{29,38}.

Οι φοιτητές της Νοσηλευτικής φαίνεται να έχουν ικανοποιητικά επίπεδα ενσυναϊθης, χωρίς να παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των χρόνων σπουδών, ηλικιακής ομάδας και φύλου⁴². Ο νοσηλευτικός κώδικας για τη δεοντολογία απαιτεί πρακτική με ενδιαφέρον, συμπόνια και σεβασμό της προσωπικότητας των ασθενών, ανεξάρτητα από τα προσωπικά χαρακτηριστικά διαφόρων φυλετικών, πολιτιστικών, θρησκευτικών, σεξουαλικών και κοινωνικοοικονομικών ομάδων^{3,42,43,44}.

Εκτός των άλλων, οι φοιτητές της Νοσηλευτικής εμφανίζουν, ή πρέπει να εμφανίζουν τα εξής χαρακτηριστικά: Αυτοεκτίμηση, Επικοινωνιακές Δεξιότητες, Προθυμία μάθησης, Δημιουργικότητα, Ψυχολογική Σταθερότητα, Δυνατότητες Αντιμετώπισης του στρες, Εμπάθεια, Αυτοπεποίθηση, Αποτελεσματικότητα και Κινητοποίηση, Προσαρμοστικότητα, Προσοχή στη λεπτομέρεια, Διαπροσωπικές Δεξιότητες, Φυσικές Αντοχές και Επιμονή, Ικανότητες Επίλυσης Προβλημάτων, Γρήγορη Ανταπόκριση, Σεβασμό στις αξίες, την ηθική και την προσωπικότητα, Τιμιότητα και Προσωπική ακεραιότητα^{3,42,43,44}.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ενεργητική μεταστροφή της εκπαιδευτικής πολιτικής, σε συνδυασμό με την πραγματικότητα της εισβολής της τεχνολογίας στην καθημερινότητα, διαμορφώνουν τα προγράμματα Νοσηλευτικών σπουδών, για την προετοιμασία Νοσηλευτών που θα ανταποκρίνονται στις ολοένα αυξανόμενες και περίπλοκες ανάγκες των συστημάτων υγείας. Η στροφή προς την μαθητοκεντρική εκπαίδευση επιβάλλει την υιοθέτηση διαδραστικών και καινοτόμων εκπαιδευτικών τεχνικών, που ενισχύουν την αυτοδιάθεση του εκπαιδευόμενου, την θέληση για μάθηση και την προσωπική εμπλοκή του μαθητή, ενώ ο πολυμορφισμός του Νοσηλευτικού επαγγέλματος, η παγκοσμιοποίηση, οι τεχνολογικές

εξελίξεις και οι προκλήσεις της νέας χιλιετίας, είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την προσωπικότητα του φοιτητή της Νοσηλευτικής Τέχνης στα σύγχρονα δεδομένα.

Οι εκπαιδευτές της Νοσηλευτικής Επιστήμης καθοδηγούνται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης στους φοιτητές, χρησιμοποιούν την τεχνολογία και ανανεώνουν τις διδακτικές τεχνικές, βασιζόμενοι στην τεκμηριωμένη ενεργητική μάθηση, την δια βίου ενίσχυση της γνώσης και την τεκμηριωμένη εκπαιδευτική ερευνητική διαδικασία.

Internet use and associated risks in a college sample. *Compr Psychiatry*. 2013; 54(5): 415-422.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. European Commission. Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions. European higher education in the world, 2013.
2. Nevgi A, Löfström E. Visualizations as a means for exploring academics' teacher identities. *International Journal for Academic Development*. 2014;19(3): 174-185.
3. Bastable SB. *Nurse as Educator: Principles of Teaching and Learning for Nursing Practice*. Fifth ed. Burlington Massachusetts, Jones & Bartlett Learning, 2019.
4. Livingstone S, Haddon L, Görzig A, Ólafsson K. *Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full Findings*. LSE, EU Kids Online, London, 2011.
5. Miniwatts Marketing Group *Internet usage statistics: The big picture*. Miniwatts Marketing Group 2001-2015 - 2020.
6. Derbyshire KL, Lust KA, Schreiber, LR, Odlaug BL, Christenson GA, Golden DJ, Grant JE. *Problematic*
7. *The World Internet Project*. 8th Edition. University of Southern California, 2017.
8. Apuke OD, Iyendo TO. Two sides of a coin: revisiting the impact of social networking sites on students' performance in selected higher educational settings in Nigeria. *Sci Int*. 2017;29 (6):1265-1275.
9. Manasijević D, Živković D, Arsić S, Milošević I. Exploring students' purposes of usage and educational usage of Facebook. *Comput Hum Behav*. 2016; 60:441-450.
10. Gikas J, Grant MM. Mobile computing devices in higher education: student perspectives on learning with cellphones, smartphones & social media. *Internet High Educ*. 2013; 19:18-26.
11. Hussain I. A study to evaluate the social media trends among university students. *Proc Soc Behav Sci*. 2012; 64:639-645.
12. McCrindle M, Wolfinger E. *The ABC of XYZ: Understanding the global generations*. UNSW Press. Sydney, 2009.

13. Conrad J. Generational Differences, 2017 La Crosse Area Occupational Safety and Health Council Membership Meeting, 2017.
14. Bennett S, Maton K. Beyond the 'digital natives' debate: Towards a more nuanced understanding of students' technology experiences. *Journal of Computer Assisted Learning*. 2010; 26(5): 321-331.
15. Tapscott D. *Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World*. McGraw-Hill, New York, 2008
16. Butler R. Thematic Analysis: Millennial Generation Retention in United States Public Sector Organizations. 2018 Engaged Management Scholarship Conference: Philadelphia, PA. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3241693>
17. Twenge JM. *iGen: Why Today's Super-Connected Kids Are Growing Up Less Rebellious, More Tolerant, Less Happy—and Completely Unprepared for Adulthood and What That Means for the Rest of Us*. Atria, New York, NY, 2017.
18. Pankraz D. Introducing Generation C: The Connected Collective Consumer. In: Nielse's Consumer 360 conference, Indonesia, Nielsonwireblog, 2010
19. Mladkova L. "Learning habits of generation Z students," in *Proceedings of the European Conference on Knowledge Management*, Berbegal-Mirabent J et al, Eds, vol. 2. Reading: ACPI. 2017; 698-703.
20. Alcock M, Fisher M, Zmuda A. *The Quest for Learning: How to Maximize Student Engagement*. Solution Tree. 2017.
21. Greer AG, Pokorny M, Clay MC, Brown S, Steele LL. Learner-centered characteristics of nurse educators. *International Journal of Nursing Education Scholarship*. 2010;7 (1)
22. Spurr S, Bally J, Ferguson L. A framework for clinical teaching: A passion-centered philosophy. *Nurse education in practice*. 2010; 10 (6):349-54.
23. Morrissette PJ, Doty-Sweetnam K. Safeguarding student well-being: establishing a respectful learning environment in undergraduate psychiatric/mental health education. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*. 2010; 17(6): 519–527.
24. Ironside PM. Using narrative pedagogy: learning and practicing interpretive thinking. *Journal of Advanced Nursing*. 2006;55 (4): 478–486.
25. Woo Y, Reeves TC. Meaningful interaction in web-based learning: A social constructivist interpretation. *Internet and Higher Education*. 2007; 10:15–25.
26. Skiba DJ. Horizon Report: Knowledge obsolescence, artificial intelligence, and rethinking the educator role. *Nursing Education Perspectives*. 2017; 38(3): 165-167.
27. NLN Releases A Vision for the Changing Faculty Role: Preparing Students for the Technological World of Health Care. *Nursing education perspectives*. 2015; 36(2):134.
28. National League for Nursing (NLN) and Wolters-Kluwer Health (WKH). *Infographic, The Future of Technology in Nursing Education*. 2016.
29. Jeffreys MR. *Nursing Student Retention: Understanding the Process and Making a Difference (2nd Ed.)*, Springer, New York, NY, 2012.
30. West C, Usher K, Delaney LJ. Unfolding case studies in pre-registration nursing education: lessons learned. *Nurse Educ Today*. 2012;32 (5): 576–580.
31. Papathanasiou IV, Tsaras K, Sarafis P. Views and perceptions of nursing students on their clinical learning environment: teaching and learning. *Nurse Educ Today*. 2013; 34 (1): 57–60.
32. Houghton CE, Casey D, Shaw D, Murphy K. Students' experiences of implementing clinical skills in the real world of practice. *Journal of Clinical Nursing*. 2014; 22: 1961-1969.

33. Hamshire C, Jack K, Forsyth R, Langan AM, Harris WE. The wicked problem of healthcare student attrition. *Nurs Inq.* 2019; 26:e12294.
34. Beauvais, AM, Stewart JG, Denisco S, Beauvais JE. Factors related to academic success among nursing students: A descriptive correlational research study. *Nurse Education Today.* 2013;34: 918-923.
35. Urwin S, Stanley R, Jones M, Gallagher A, Wainwright P, Perkins A. Understanding student nurse attrition: Learning from the literature. *Nurse Education Today.* 2010; 30: 202–207.
36. Bakker Ellen, Verhaegh Kim, Kox Jos, van der Beek Allard, Boot Cécile, Roelofs Pepijn, Francke A. Late dropout from nursing education: An interview study of nursing students' experiences and reasons. *Nurse Education in Practice.* 2019; 39: 17-25.
37. York TT, Gibson C, Rankin S. Defining and measuring academic success. *Practical Assessment Research & Evaluation.* 2015;20 (5): 1–20.
38. Mulholland J, Anionwu EN, Atkins R, Tappern M, Franks PJ. Diversity, attrition and transition into nursing. *J Adv Nurs.* 2008; 64 (1): 49–59.
39. Royal College of Nursing. *Nursing our Future: An RCN study into the challenges facing today's nursing students in the UK.* RCN, London, 2008.
40. Aud S, Hannes G. *The Condition of Education 2011 in Brief (NCES 2011-034).* U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics. Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 2011.
41. National Council of State Boards of Nursing (NCSBN) and the National Forum of State Nursing Workforce Centers. *The 2020 National Nursing Workforce Survey.* *Journal of nursing regulation.* 2021; 12:(1): S1-S96.
42. Håkansson Eklund J, Holmström IK, Ollén Lindqvist A, Sundler AJ, Hochwälder J, Marmstål Hammar L. Empathy levels among nursing students: A comparative cross-sectional study. *Nurs Open.* 2019; 6(3): 983-989.
43. Manchikanti L, Caraway DL, Parr AT, Fellows B, Hirsch JA. Patient Protection and Affordable Care Act of 2010: reforming the health care reform for the new decade. *Pain physician.* 2011; 14(1): E35.
44. American Nurses Association. *Code of Ethics for Nurses with Interpretive Statements.* Silver Spring, Maryland, ANA, 2015. Available at: <https://www.nursingworld.org/practice-policy/nursing-excellence/ethics/code-of-ethics-for-nurses/coe-view-only/> Accessed: 12/05/2022